

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

Si ventris nomine mulier in possessionem missa sit

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

Item no. q. in eo quod est gerendum debet inspicere consuetudo loci ubi sit. facit ad. q. testamenti: q. locus ubi sit debet inspicere: vt. l. ij. C. qui te. fa. pos. r. l. ij. quemadmodum test. aperi.

Dictuz. Mulier propter imperitiam excusatur. b. dicit. C. oppo. j. ti. ij. l. i. r. l. iij. §. cause j. ad carbo. Sol. glo. C. Not. q. factum matris filio non preiudicat in petitorio. in possessorio sic. C. Quero quod sit istud edictum ad exemplum carbo. et due expositiones sunt in glo. et quelibet bona et dicitur in ea et scdm t3 Dy.

Si ventri. Legitur duobus modis. Ad secundum modum quando substitutus pupillariter oppo. quia sua non interest: vt. s. l. pri. scz q. eius non interest p3 quia si non nascitur non succedit ergo sua non interest propter tacitam vulgarem: r vide glo. que incipit directa vsqz ad finem. Et sic vides q. substitutus succedit per tacitam vulgarem: sed hoc est verum quando haberet coheredem institutum: quia sine hereditatis aditione non valet tacita vulgaris: vt. l. quid si filius. j. de cap. r hoc non examino hic. glo. est in. l. lex cornelia. j. de vul. r pu. sub. r Cy. in. l. p. abus: r guil. de cu. in trac. de vul. r pu. dicit i. d. l. lex cornelia.

Da quo. Fideicommissarius vniuersalis cum conditio deficit propter naturam posthumam admittit ad custodiendum partem. b. d.

Si ventris nomine mulier in possessionem misa sit. Rubrica.

Continuat Dy. istam rubricam ad precedentem: quia seruatis solemnitatibus que ponuntur. s. ti. i. mulier mittitur in possessionem causa ventris: vt. l. i. §. si venter: r per totum. j. de ven. in poss. mit. sed quia quandoqz ad alium dolo malo transitur: ideo ponitur hic hec rubrica.

De edicto. Primo datur edictum r eius rationem ponit. Secundo ponit mentes edicti. Tertio exponit edictum vsqz ad si. secunda ibi. iccirco. tertia ibi. interest autem. C. Op. j. .e. l. §. interest. Glo. exponit hic prede. i. iniuste acquisitionis re ipsa. Extra glo. op. none subuenitur alio modo etiam q. per istud edictum: scilicet per petitionem hereditatis vel per rei vendicationem. Sol. illa remedia non sufficiebant in omni casu: quia potest esse q. possessio est penes eum cum titulo: r petitio hereditatis non datur contra titulo possidentes: ut. l. regulariter. s. de peti. here. Item non per rei vendicationem: quia non veniunt ea de quibus non est dominus: vt. s. de peti. here. l. r non tantum. ideo pretor istud edictum de necessitate posuit.

Iccirco. Ista secunda pars subdividitur in quattuor. primo dicitur actionem dari contra mulierem. secundo in pfez. tertio dicit ad quid datur contra eos quarto dicit dari in extraneum: r hoc est mens edicti. secunda ibi. non solu. tertia ibi. actionem. quarta ibi. necessario. C. oppo. ad primum responsum q. debeat dari conditio ex. l. non actio in factum: ut. l. i. s. de condi. ex. l. Solu. ibi ex. l. ciuili hic ex edicto pretoris ut in glo. C. oppo. r videtur q. pro possessione ista actio non datur in mulierem quia heres habet actionem in eum in quem est

translata possessio. So. ut. s. proximo dixi. r. j. in §. interest. C. ultimo oppo. quia erat prouisus per. l. pretor. in p. r. r. §. est autem. j. d. bo. au. tu. pos. In veritate dubito. sed possumus dicere q. illud edictum habet locum in creditore misso in possessionem hic in muliere misa in possessionem nomine ventris. sed ista solutio facit me dubitare r illud edictum generaliter loquitur quado quis est missus in possessionem: r. l. i. ex qui. cau. in pos. ca. loquitur etiam de muliere misa nomine ventris. possumus enim dicere q. illud tam generale habeat locum: r istud etiam specialiter in hoc casu: r ideo vnum per aliud non tollitur.

Ex §. sequenti.

Quod sit interdictum per quod heres potest expellere possessorem. r an contra eum in quem translata est possessio dolo possit fieri executio sententie late contra principalem.

Necessario. Vidi q. actio datur mulierem r contra patrem in eo quod interest. C. Quero quid de extraneo misso in possessionem. Respondet iurisconsultus q. de hoc pretor necessario fecit edictum vt dicit in littera. C. Quero quid vult dicere non pretoria potestate uel manu ministrorum. Quidam dicunt q. ponitur pro eodem. Alij dicunt q. pretoria potestas est vna pars manus ministrorum alia. scilicet per ministros pretorum vel ministros ipsiusmet agentis. r vide ista glo. que incipit minister r c. C. Ad banc lect. sic declaratam oppo. q. hic dicitur q. non potest manu militari. contra. l. si quis missus. j. ne vis fiat ei. Glo. dat duas solutiones. una est q. manu militari detur expulso. hic domino seu heredi denegatur. Et quid vult dicere expulso. dic ei qui ante erat missus vel mitti iussus auctoritate iudicis. sed domino vel heredi qui tunc missus non erat vel nullum ius haberet denegatur manus militaris sed d3 dari libellus: r ista est bona solutio. Scdm so. est q. ibi loquitur in possessore malefidei. hic i possessore bonafidei. Est ne uera ista solutio? Certe sic quia illa haberet locum in eo qui resistit bonafide. sed quantum ad hanc. l. non habet locum: quia hec lex habet locum in eo qui bona fide resistit vel dolo si res sit apud eum: ut. j. eo. l. dolo. C. Secundo oppo. q. heres possit expellere istum possessorem sua auctoritate. nam mulier misa in possessionem non possidet s3 detinet: r sic apparet q. heres possidet. extraneus ergo missus in possessionem facit violentiam heredi. ergo heres potest eum expellere sua auctoritate: ut. l. quemadmodum. in prin. s. ad. l. acq. r. l. i. §. cum vi. r. l. iij. §. cum ergo. de vi r vi ar. r. l. si vicem. §. qui ad ianuam. quod vi aut clam. male ergo d3 hic q. non potest p se vsqz suos ministros put exponitur per ministros agentis. Glo. vult soluere r dicit pcedo q. verus heres possidet et lz ille intromittitur i possessionem tñ propter hoc non potest illum expellere. Sed si poneret q. ille tenens vellet expellere heredem r non admittere tunc heres possit repellere per viz r vide ista glo. que incipit q. eodem r c. ibi velut prius r c. r ibi dum dicit non pretoria r c. ibi pretoris officio. Item ibi ciuilitate large accipe vt comprehendat edictum pretoris mortui: et ex istis contrariis apparet q. ille qui possidet ciuilitate r naturaliter r alius soluendo detinet iniuste non a se possidente s3 ab alio possidens. tñ sua auctoritate non potest expellere: s3 d3 expellere interdicto vt possidetis vt hic. r. l. bic aut. §. si in si. j. ex quib3

C. §. Necessario. no pot. Et sic no. q. possidens ciuilitate r naturaliter no potest expellere detinentem sua propria auctoritate. adde in. no. in. c. inter quattuor. de mat. r obed. r quod not. in. l. si. C. si p vim vel alio modo. r in. l. si. alias pe. C. de bo. vac. li. r. r. i. l. facultas. C. de iure fisco. li. et in. l. ob maritorum. C. ne vror pro marito. r in. l. a diuo pio. §. si super rebus de re iudi. et in. l. null. §. qui. ex cau. maio. r not. bal. etiam in. l. si deferta. C. si propter pu. pens. et bal. in. l. certa forma. C. vt in pos. le. r ibi tenet s3 bar. hic p gl. ordinariam l. i. §. interdicto. j. vt possidetis: r vide quod no. bal. i. l. si. C. de popu. act. r in. l. pe. i. pn. ci. de no. nu. pecu. sed cuz bar. t3 bal. in. l. i. ad si. C. de execu. rei iudi. per ro. in. l. peregre. §. si. ad si. b. acqui. pos.

Uen q tri. vid ad qd allegat bart. istam. l. in. l. i. l. r. col. b. vul ga. r pup.

Si ventris nomine mu. in poss. mis. sit. Ru.

De edi b eto. sed an in ista bonorum possessione requiratur decretum iudicis bal. q. sic in. l. fin. r ibi vide. C. qui admit. post nico. de matha. ibi ita. et t3 ibi pau. de ca. r fran. tigr. in. l. i. eo. ti. Item an ista bonorum possessio duret anno et nunquid hodie sit sublat. vide ibi r vide bald. et ibi dixi in. l. si. C. vnde legit.

cau. in possess. ea. possumus etiam intelligere qd hic heres nunquam fuit in possess. ut dixi in solutione precedentis contrarij. **C**enio ad sequentem glo. magnam et quero quod sit illud interdictum per quod heres potest expellere possessorem. glo. respondet quattuor modis. primo qd sit interdictum uti possidetis. secundo qd sit interdictum unde ui. tertio qd sit interdictum hoc est actio in factu descendens ex hoc edicto. quarto qd sit interdictum ne uis fiat ei. uirtus eorum dependet ex precedentibus lec. Si enim ponimus qd heres ante possidet potest procedere secundum quod dicitur de interdicto uti possidetis et unde ui. si dicimus qd heres non possidebat. procedit sequens expositio. Tamen ut clarius ista liqueat op. ad pma heres non possidet anq ad piscat possessionem: ut. l. cu heres de acqui. posses. et. Item adipisci non potest possessionem donec est dubium an partus nascatur: ut. l. cu qui dam. §. quod dicitur. j. de acqui. here. et. j. ti. i. l. i. in fi. Quero ergo cum non possideat ante impossibile erat eius possidisse potest habere interdictum uti possidetis. certe non uideo so. Ros. in libellis suis super hoc edicto ponit qd heres primo adiuerat hereditatem: et postea mulier dixit se pregnantem. et sic non qd dubium superueniens non tollit aditionem iam factam: sed impeditur factam. Idem t3 glo. in. l. cu falsum. j. de acq. here. **D**y. soluit aliter qd hic iterueniebant illa tria propter que non impeditur actio sed mulier dicat se pregnantem. f. qd sic erat opi. vulgi: et qd non erat pgnas et in ueritate ipse heres sic credebatur: ut. d. l. cum quidam. §. qd dicit. **S**ecundo op. qd mulier sed non possideat mittendo alium priuat illius possessione ut. l. peregre. §. quibus. et. l. iij. §. qd si seruus. de acqui. poss. et. C. de acqui. poss. l. fi. cu ergo heres non possideat non habet locum interdictum uti possidetis. Ros. fatetur oppositum: unde ad hoc ut habeat locum interdictum uti possidetis oportet ponere qd mulier expresse egit: ut non transferret nisi de retentionem quam ipsa habebat. **D**y. uero dicit melius qd mulier per imissionem tertij non priuat heredem possessione: quia non potest transferre plus quam habeat. Ad contraria rideo qd loquitur in colono per quem dominus possidet. unde cum animus domini quietus sit in illa possessione coloni merito transferendo in alium priuat dominum. hic loquitur in muliere per quam heres non possidet et nil allegat **D**y. et dico qd istud est verum et glo. est in. l. i. in fi. §. usufru. quemadmodum ca. et. j. de vi et vi arma. l. iij. §. vii. vi. et istud tene mentem. **T**ertio op. in istam expositionem dicitur qd daf interdictum unde ui. contra. aut heres possidet et non habet interdictum unde ui. vt. d. l. iij. §. vii. vi. de vi et vi ar. aut dicit qd heres desinat possidere et dices tunc contra ea que supra dicta sunt. **R**n. fateor qd heres non amisit possessionem per imissionem factam de illo: vt. §. postquam heres accessit ad possessionem et ille imissus eum non admisit et in illo actu passus est vim: vt. l. clauis possidere. §. si. cum. l. se. de acq. poss. et sic oportet te ponere volendo tenere qd detur interdictum unde ui. **C**enio ad tertium exemplum sed quod glo. dicit qd interdictum istud intelligit. i. actio in factum ex hoc edicto. istud exemplum tenet **J**a. de ra. qd mihi placet: quia. l. debet intelligi in dubio qd loquitur de actione de qua loquitur in ti. in quo sita ta est: vt. l. impator. §. de in diem adiec. et not. in. l. fi. in pn. §. de condi. inde. et ista lec. est uera et necessaria ponendo qd heres ante non possidebat: vt. §. dixi. potest etiam necessaria esse ista opi. **A**lio modo pone qd partus est natus ex uentre: ille qui p

mo adiuerat est exclusus per partum qualiter subueniatur huic nato contra possessorem. Certe per nullum interdictum nisi per istud. et de hoc sentit Ros. in suis libellis super hoc ti. **C**enio ad quartum prout loquitur in interdicto ne uis fiat ei. l3 glo. circa hoc multa dicat. tamen hoc interdictum non potest habere locum: quia oportet ei qui est missus ut mitti iussus auctoritate iudicis. sed heres non est humilis. ergo et. ut. l. si quis missus. j. ne uis fiat ei. **A**lij dicunt qd mulieri competit interdictum ne uis fiat ei. et mulier fuit iussa mitti in possessionem nomine uentris: sed non placet: quia aut ille tertius ingressus est uoluntate mulieris et mulier non potest conueniri: aut contra eius uoluntatem: et tunc mulier haberet contra eum auxilium manus militaris: ut. l. si quis missus. j. ne uis fiat. ei qd hic negatur. unde ista quarta expositio non procedit. teneret ergo tertia expositio tanquam magis utile et magis congruam legi. **A**ltimo scias qd do. **L**y. in. l. i. C. de ali. iu. mu. cau. fac. t3 qd contra eum in quem translata est possessio dolo potest fieri executio sententie late contra principalem. alle. C. ut in poss. lega. l. certa est forma. qd dicitur est contra istum tex. facit in sti. de act. §. itez si quid in fraudem. qd plene declara: ut dixi in repetitione. l. iij. C. de pigno.

Interest. Quero an a muliere possit heres petere possessionem et fructus. Et iste tex. facit qd non: quia solum tenetur ad id quod est ultra. puto qd totum possit peti: ut. l. pretor. §. preterea. j. de bo. auc. iudi. pos. succedit enim ista actio que daf contra mulierem in totum in locum actionis que datur contra eam si possideret. ideo durat perpetuo: ut. j. prio. §. et si aliquid dices oportet te dicere qd esset annalis: ut dicam. j. ti. i. l. i. §. hanc autem. et ibi probabo.

Hec actio. **O**ppo. qd sit annalis: ut j. ti. i. l. i. §. hanc autem. **S**olue ut ibi dicam.

Olo facit. **N**o. dicit glo. differentiam inter eum qui tradidit et eum qui perdidit: ut. l. fi. C. de acqui. posses. **O**ppo. et uidetur qd mulieri non imputetur si alius occupat possessionem: ut. l. si finita. §. si quis damni. j. de dam. infec. et. l. ptor. §. prestat autem. de bonis auc. iudi. poss. **S**ol. illud uerum si dolo fecerat uel ibi in creditore misso in possessionem. hic in muliere missa nomine uentris que plus debet custodiri. prima placet.

Sed et patris. **H**er. est et ideo legitur duobus modis. Primo ut uerbi. preter superius determinet sequentia. secundo qd determinet precedentia. in tex. ibi ab eo qui est in possessione. alij habent ab ea que in potestate. et ista est communis littera. **O**ppo. ad primum. C. de euic. l. i. gl. non soluit. dicit ut ibi actio de euictione non fuit nata propter principale: ideo non durat pro expensis. hic fuit nata propter principale: ideo pro expensis durat. **Q**uero in quibus sumptibus loquitur hic. **D**icunt quidam qd hic loquitur pro expensis factis in litigando contra illum missum hoc tenendo procedit prima lectu. et tunc iste expense ueniunt iure actionis: ut. l. iij. §. ex quibus. §. de alimen. iu. mu. causa fac. et. j. quod sal. ru. auc. l. nouissime. et. j. de leg. iij. l. iij. §. si rem. **A**lij dicunt qd hic loquitur de expensis factis in litigando contra mulierem: et tunc procedit secunda lectu. qd determinet precedentia: et tunc iste expense ueniunt officio iudicis. Cum enim expreret actio principalis expirabit officium iudicis

Cenet qd adde bar. in l. si quis missus. §. uideamus de dan. infec. **D**y. §. iterest qro an. **S**ed bar. in. d. §. uideamus. al. lega. in. §. pcedenti.

ppter expensas: ut. l. iiii. C. de posi. et l. termina- to. de fruc. et li. expen. Sed ad primu op. na uidetur q sumpt' debuerit recuperare a posses- fore uicto qa uictus uictori cõdemnat in expen- sis: ut. l. pperandũ. §. sin autẽ. C. de iudi. et l. qui solidũ. §. etiã. j. de le. ij. So. glo. q ab illo nõ po- tuit recupare uel ppter ignorantia uel ppter p- tumacia. tenẽdo primũ q ppter ignorantia nõ potuit recupari: tunc pcedit pria lec. scz q deter- minet sequentia: et sic ppter expensas durat ac- tio sicut si ppter paupertatẽ recuperare nõ põr: ut. s. l. pxi. §. interest autez. Si tenes scõam. f. q ppter cõtumacia: tũc nõ durat actio et nõ recu- perat: et tũc pcedit alia lec. Luz eni ex sua culpa pdiderit nõ est equũ q ab alio recuperet: ut in regula iuris dãmũ qd qd sua culpa sentit et. Ex predictis apparet q diuersitas lec. que est hic procedit secũdum diuersas lras. nam hi qui ha- bent et ex. ab ea que est in prãte. debet legere sm lec. que loq de ipensis factis in agẽdo cum mu- liere. illi qui habet ab eo que est in possessioe. de- bet legere sm lectu. illam que loquitur de expen- sis factis agendo cum ipõ.

C Si mulier ventris noie calũ. cã i pos- fuisse di.

C Si mulier v̄tris noie in possessione calũnie causa fuisse dicetur. Rubrica.

a I d pos sessione. §. hoc edictũ. Inu- ter. pro no. põderat bal- in. l. ij. C. si p- pter public. pẽsi. uis bar- i. l. põderadũ. §. snautem alterutra. de iudi. et l. i. ge- neraliter. de epis. et cle.

I de possessione.

Juramẽtu mulieris excusat eã a calũ- nia et partu nõ nocet nec pdest. h. d. Primũ dictũ fuit q iuramẽtu excu- sat ab expensis. dixi in l. qui solidum. §. etiã. j. de le. ij. et l. i. §. i. ad turpil.

Hoc edictũ. No. q calũnia dẽ quãdocũqz qd vnũ dicit et aliud scit uel facit.

Ex. §. sequenti.

C An iuramẽtum excuset ab expensis.

Hac aut actioem. Opp. q sit perpe- tua. s. ti. i. l. i. fi. Gl. dicit q illa intelligit sm istã qd est violare lram. alij ut Ja. de are. dicit q ibi dat de eo qd ad eã puẽit. sed certe ibi etiã dat s eo qd nõ peruenit. f. ad expensas: ut. l. fi. in fi. s. ti. i. dic ergo q quãdoqz actio penalıs succedit i locũ actiois psecutorie: et tunc est ppetua: ut pa- ter in utili rei uendicatiõe que dat cõtra eũ qui dolo desijt possidere. ita loqtur. s. ti. i. l. i. in fi. s. tabu. exbi. l. ij. §. hoc interdico. et j. ne quid i lo- pu. l. ij. §. fi. s. quãdo actio ex sui natura et ab ipõ initio est penalıs et p̄toria tũc nõ dat nisi ifra an- nuz. ita loqtur hic. nã ab initio dat in penã eius qd calũnie cã venit in possessioem. hoc pleni' di- xi in l. in onerarijs. j. de act. et obli. s. contra hoc facit. l. ite. §. fi. cũ. l. se. de ali. iu. mu. cau. fac. Rñ. actio ex isto edicto nõ succedit in locũ ei' qd ve- niebat in p̄tia actioe: s. loco illius qd est ultra. s. s. ti. i. actio ex illo edicto succedit in totũ in locũ illius qd veniebat in actioe p̄ma. C Itẽ opponi- tur de. l. iij. §. fi. ad carb. Sol. ut ibi. Ista. l. facit i ar. ad. q. an iuramẽtu excusat ab expẽsis. et h v̄ q sic qa excusat a calũnia: ut no. in auẽ. de iudi. §. fi. et l. p. in auẽ. generalr. C. d. epis. et cle. Ego feci vos notare in l. i. §. qri poterit. j. ad turpil. qa aliud est temeritas aliud calũnia. iuramẽtum ergo excusat a calũnia: ut hic. et l. iij. §. i. s. d iure iurã. nõ aut excusat a temeritate. et expẽse ueniũt ppter temeritatẽ: ut. l. cum quem tem ere. s. de iudi. et sic nõ excusatur ab expensis quãdo aliqõ temere litigat.

b C An iura- mẽtum excu- scet ab expẽ- sis. uide bal- consi. lxxiij. primo uolu. transeuntem eũ glo. in .c. ignorantia d re. iur. et add q consilium celebris doc. excusat ab ex- pensis. ita te- nuit pe. d an cha. consi. ex xiiij. in fi.

Ex. §. sequenti.

C An pater putatiuus repetat expẽsas factas fi- lio putatiuo.

Cõpetit. Facit ad qõnem si p̄ alimẽ- tauit quẽdam vt filiu et po- stea apparz q nõ est filius: an possit alimenta re- perere. Et certe distinguit aut filius fuit in calũ- nia: aut nõ. et hoc si querimus de alimẽtis repe- tẽdis a filio. sed an possit repetere a p̄re nõ e du- biũ: qa ipse nil fecit vt aleretur sicut ergo hic ex- pense facte in muliere p̄gnante non repetunt a p̄re qui nõ fuit in calumina nec ab ipa: ita in pro- posito nõ repetunt expense a filio putatiuo nec a p̄re eius. tñ cuz semel de facto acciderit i foro cõscientie fratres iudicauerunt d̄rium.

C Competit ad. q. Pau- de ca. in. l. ali- menta. d ne- go. gest. se re- mittit ad istũ. §.

Sub pretextu. In hoc itereffe nõ p̄t venire esti- matio totius hereditatis si ppter ventrem alius successur' e ab hereditate exclusus. h. d. C Op. j. ad carb. l. scriptũ. glo. sol. qd plene dixi in l. ventre. j. de acq. here.

I substitutus. Contra mulierem succurrit h̄di substituto d̄fici et cõser- uant legata et libertas. h. d. C Op. si mulier so- luit p̄ciũ hereditatis videt emisse res h̄ditarv as: vt. l. eius rei. de rei vendi. et l. lit. estimatio. j. p emp. Glo. fatef d̄rium: sed nõ est verũ qa mu- lier nõ dedit p̄ciũ vt emens sed dedit vt p̄ciũz sue culpe. Itẽ dedit p̄ciũ ei qui nil h̄z facere in hereditate: sed e ab ea exclusus facto mulieris. ita intelligit P̄e. et Ja. de are. C Querit gl. qd si nõ vult v̄dere nec dicit de quo. certe hoc itel- ligit de legitimis testõris apud quos sui rema- nẽt. rõ quia cõpellit v̄dere fauore libertatis. ar. C. de ser. cõ. ma. l. i. Ad mulierẽ aut p̄r refer- ri hoc: qa soluendo p̄ciũ nihil ei querit: vt. s. dixi. C Quero vtrũ cõpso q nõ peperit p̄suma- tur calumnia: et Ros. dicit q nõ: nisi p̄betur ip- sam calumnie causa fecisse: vt. l. non alias. s. de bis qui no. infã.

De concubinis. Rubrica.

De cõcu- binis Rub.

C By. sup rubrica ponit vnã distinctioẽ p quaz summat istaz materiã de cõcubinis et filijs natis ex cõcubina. iõ non recto eaz scribatis per vos qa cõter habetur.

De i cõcubinatu.

C An liberta possit patronũ relin- quere. C Dic vt in glo. et illud est ve- rum q non potest relinquere.

Ex. l. sequenti.

C An concubinatus sit licitus: et qualiter intel- ligatur q concubinatus sit legitimus coitus. Et an clericus i minoribus cõstitutus habes filios ex concubina legitimet eos cũ ea contrahendo matrimonium.

A cõcubinatu.

In in genua honeste nata presumitur matrimoniu nisi cõtrarium p̄betur. secus si fuerit liberta vel viliter nata. h. d. C Aot. ex eo q quis retinet li- beraz mulierẽ honeste nataz presumit matrimo- nium de iure ciuili et d iure canonico: et qualiter probetur dic vt extra d̄ presump. c. illud quoqz. C Quero an cõcubinatus sit licitus. Dic de iu- re ciuili sic vt hic. d iure canonico secus: vt. xxxij. .q. i. c. i. et c. nemo. et c. nil dicat. qd intellige quã- tuz ad penã spũalẽ n̄ quãtu ad rpalẽ. als nati ex

cōcubina per subsequēs matrimoniū nō legitimantur
 s̄m Ricar. ut statū dicaz. **Quero** ergo qualiter dicitur
 ligi q̄ cōcubinar^o est legitimus coitus. do. Ricar. mal.
 in quadā sua disputatiōe dicit q̄ de iure antiquo p̄me
 uo ois coitus seu cōiunctio erat legitima. z statū cū q̄s
 nascebat erat legitimus: ut in auē. q. mo. na. effi. sui. §.
 lz. Supuenerunt postea leges que aliquas cōiunctiōes
 approberūt exp̄sse: ut m̄rimoniū. Et tūc filij ex eo na
 ti dicuntur legitimi. Quedā est cōiunctio exp̄sse repro
 bata: vt coit^o adulterin^o z incestuosus z fites z tūc filij
 nati nō dicuntur legitimi nec filij nominant^{ur}: z tūc per sub
 sequēs m̄rimoniū nō legitimantur: ut l. paulus. §. d. sta.
 ho. z et q̄ fi. sint legitimi. c. tanta. z. C. de nup. l. z fi. §.
 z in auē. qui. mo. na. effi. sui. §. pe. C. de natu. li. auē. lz.
 Quedā est cōiunctio que a lege nō est approbata nec
 improbata: vt coitus cōcubinari^o isti remanēt i p̄mo
 iure naturali: z iō filij nati dicuntur naturales z per sub
 sequēs m̄rimoniū legitimant^{ur}: ut in multis legib^{us}. C. d.
 natu. li. z in auē. qui. mo. na. effi. sui. §. pe. Et h̄ vult di
 cere tex. q̄ cōcubinar^o asūpsit nomē per legē. scz nudū
 nō q̄ per legē talis coit^o sit approbatus vel reproba
 tus: s̄ remanēt in p̄mo iure naturali. z p̄ hoc determi
 nat ip̄e talē. q. Clericus^o in minorib^{us} ordinib^{us} cōstitutus
 retinuit cōcubinas: z ex ea habuit filios. postea eaz
 duxit in uxore. an filij legitimen^t. Et determinat q̄ nō
 qa coitus cōcubinari^o in clericis est totaliter reproba
 tus a lege: ut in auē. d. sanc. epis. §. clericos. z in auē. d.
 mona. §. si q̄s autez. z. C. de epis. z de. l. eū q̄ probabi
 lē: vñ nō possūt dici filij naturales: nec legitimantur per
 subsequēs m̄rimoniū. z Jo. an. ponit istā. q. in mercuri
 alibus suis sup̄ illa regula sine culpa nisi subit cā zc.
 Et facit mētionē de dicto Ricar. z determinat cōtrari
 um. Primo q̄ coitus cōcubinari^o in clericis est tota
 liter reprobatus de iure canonico: ut est dictū. Sed ad
 illud respōdet q̄ uerū est q̄tum ad penā spiritualē nō
 q̄tuz ad tēporalē. Scōdo dicit ip̄e nō est uerū q̄ de iu
 re naturali omnis coitus sit licitus. imo statū cū deus
 fecit masculū z feminā fecit m̄rimoniū. z uoluit q̄ vn̄
 inhereret vni. hoc etiā animalia faciūt. als eēt incertitu
 do totalis parentū. determinat ergo q̄ legitimant^{ur} per
 subsequēs m̄rimoniū. **Abibi** v̄ q̄ ista ratio non facit.
 nam p̄cedit s̄m ius naturale p̄m̄eū in quo fuit gen^{us}
 humanū ante pactū p̄mi parentis: qa s̄m lege natura
 lem a deo dataz statū fuit matrimoniū. sed post pactū
 natura humana corrupta est. z s̄m illud tēpus post na
 turā humanā corruptā dicunt iura q̄ de iure natura
 li oēs liberi z legitimi nascebātur nec erat aliquis coi
 tus reprobatus. Ad questionē p̄ncipalē dico q̄ si cleri
 cus nō est b̄ficiatus si alias retinebat cōcubinā q̄ filij
 tūc nati p̄ subsequēs matrimoniū legitimant^{ur}: qa tunc
 cuz eā retinebat cōcubinā: rebus sic se h̄ntibus poterat
 esse vxor. z ita loq̄tur determinatio Jo. an. sed si cleri
 cus erat b̄ficiatus z retinebat cōcubinā filij tunc nati
 per subsequēs matrimoniū nō legitimant^{ur}: q̄ cum nati
 fuerūt rebus sic se h̄ntibus nō poterat esse vxor. hic est
 tex. in. l. z si cōtra. C. de nup. ubi filij nati ex ea que nō
 potuit esse vxor per subsequēs matrimoniū non legiti
 mantur. **Altio** h. l. facit ad. q. quaz tangā de admi.
 tu. l. ticiū z meuiū. §. vl. scz q̄ inter duos fratres simul
 cōmorātes z ponētes lucrū i cōmuni i dubio p̄sumat
 cōtracta societas. sicut inter virū z mulierē in dubio p̄
 sumit dētū m̄rimoniū q̄s dic ut ibi dicam.

Ex. l. sequenti.

Filij nati ex cōcubina nō retenta in domo an legiti
 metur p̄ sequens matrimoniū.

Quero qd si aliqs bz
Concubinā. aliquam mulierem eē
 domū suā vtrū ista dicat cōcubina adeo q̄ filij
 nati ex ea dicuntur nati^o ex cōcubina. Tex. q̄ sic: qa cō
 cubina fit ex solius animi destinatiōe. gl. dicit d̄riū. l. q̄
 regraf̄ habitatio simul. nō ē ergo icubina nisi d̄simul

cobabitēt. Illud ētz **By.** z dicit q̄ in cōcubinato reg
 ritur idubitatus affectus sicuti in vxore cui^o affect^o pre
 sūptus inducā p̄ cobabitatiōē: q̄s multū nō. hi ergo
 filij qui habētur ex muliere nō retēta secū i domo vl^o ex
 aliqua familia nō legitimantur p̄ subsequēs m̄rimoniū.

De tutela.

Rubrica.

Rubricam istā continua: vt in glo. p. 77

Ex. l. sequenti.

Quid ē dicere i distinctiōe tutele vis ac ptās. Et an
 tutor sit anteq̄ satisfidet uel iuentariū faciat. Et an pupil
 lus ifra annū moriēs postq̄ tutor q̄ nō satisfidedit nec i
 uentariū fecit sciuit h̄reditatē pupillo delatā illā trāsmi
 tat. Et quot mōis capiā vis. z quali^o singula d̄ba diffi
 nitōis tutele cū misterio apposita fuerunt.

Tutela. Primo pōit diffinitiōez

tutele. s̄o pōit diffinitiōez
 tutoris. tertio pōit allusiōē seu d̄riuatō
 nē hui^o vocabuli tutor. scōa ibi. tutores.
 tertio ibi. ex qua re. **Quero** qd vult di

cere vis ac ptās. Glo. dicit. i. violēta ptās: qa daf̄ iuit^o
 z inuito: vt isti. e. i. p̄n. z p̄ h̄ differt a curatore q̄ nō daf̄
 iuito. dicit gl. ista expositio nō plz: qa si sūt duo substā
 tia copulatiue posita resoluūtur: ut vnū sit adiectiuuz
 alteri^o qm̄ vnū de necessitate inest alteri: vt. l. i. §. d. pac.
 ibi dū dicit placit^o z p̄sensu. i. placitus p̄sensu: s̄ vis
 z ptās vnū nō est alteri d̄ necessitate. ergo zc. **Prete**
rea natura copule posita iter substātia ē augere: vt. l.
 ea tñ adiectio. j. de le. iij. s̄ h̄ hoc nō auget imo res
 tringeret dicēdo violēta ptās q̄s in volēte nō fit q̄s ē fal
 sū: qa reperio tutorē q̄ daf̄ demū volēs ut ē m̄: ut. C.
 qm̄ mu. off. tu. fun. po. l. ij. z auē. m̄fi z auē. **Itē** mlti dā
 tur tutores q̄ h̄ affectāt: ut. j. e. l. in eos. z. j. de excu. tu.
 l. tria onera. hoc ētz p̄ in oib^{us} tutorib^{us} q̄ h̄nt excusatio
 nē: z eā nō pponūt. **Itē** si hec expositio eēt h̄a iserf
 q̄ si pupillus volēs petierit tutorē volētes nō eēt tutor
 qa nō eēt violēta ptās: q̄s ē falsū: qa pōt dari volēti in
 uitus: ut. j. l. p̄. z. j. de tu. z cu. da. ab his. l. illud z. l. se.
 vñ glo. isti. e. circa p̄n. expōit aliter. s̄ vis ad cogēdum
 ptās ad ip̄andū. q. d. i. tutela ē ptās ad ip̄erādū z vis
 ad cogēdū. i. ad mādādū executiōi q̄s impar: ut deno
 tet q̄ nō ē ptās sola sicuti est i q̄busdā iudicib^{us} q̄ h̄nt
 cognitiōem z nō executiōez: ut iudices delegati: ut. l. a
 diuo pio. in p̄n. j. de re iu. facit q̄s nō. in. l. puatorū. C.
 de iu. om. iu. z qdā q̄ h̄nt exercitiū sine cognitiōe: ut. l.
 executorē de exce. rei iudi. s̄ in tutore ē utrunq̄: qa h̄z
 uiz z ptātez z iurisdictionē z exercitiū. z hoc vult dicere
 uis z ptās. z q̄ aliud sit ptās aliud exercitiū ptās uis
 debet in. l. iter tu. j. de admi. tu. s̄ istud ētz nō plz: qa tu
 tor an factū iuentariū nō p̄t administrare: ut. l. fi. C. arbi.
 tu. z. j. de admi. tu. l. tutor q̄ reptoriū. **Itē** tutor q̄ nō
 satisfidedit nō p̄t administrare: ut. C. de tu. z cu. q̄ nō satis
 de. p. totū. z isti. de satisfida. tu. p. totū. z sic h̄z istā exposi
 tiōez seq̄ref q̄ tutor nō sit tutor anq̄ possit administrare
 qa h̄z habeat ptātez: nō tñ h̄z executiōez. z sic in eū n̄ ca
 dit diffinitio. ergo n̄ eēt tutor: ut. j. p̄. r̄iso. h̄ aut ē fal
 sū. nā tutor ē icōtinēti testamētari^o adita h̄reditate: ut
 j. ti. i. l. si nemo. et. l. fi. j. de excu. tu. legitim^o enī statim
 ē mortuo defūcto: qa ip̄a lex eū facit: ut. l. legitimos. j.
 de leg. tu. simili et datiu^o ē tutor statū cū ē dar^o: ut. j. d.
 tu. et cu. da. ab his p̄ totū: q̄s ētz apparet: qa tutor anq̄
 facit iuentariū pōt qdā facere q̄ sūt utilia pupillo et
 alienare q̄ sūt tpe p̄tura: ut. l. tutor q̄ reptoriū. i. p̄n. j.
 de admi. tu. et p̄ba^o optie in. l. muto. §. i. j. e. Eodem
 mō pōt anteq̄ satisfidet: ut. C. de satisfid. tu. l. fi. **Ex** q̄b^o
 cōcludo q̄ tutor ē anq̄ satisfidet: uel iuentariū faciat.
 Et p̄ hoc cōcludo ad q̄ōnez de facto q̄ si est h̄reditas d̄
 lata pupillo et tutor scit et pupill^o ifra annū decedit q̄
 p̄pter sciam tutoris q̄ nō satisfidedit uel iuentariū nō
 fecit: trāmittit pupillus ius deliberandi cū h̄ pupillo
 p̄sit et nil noceat: ut p̄se dicā. j. de rebus du. l. q̄ duos

a Clericus.
 no. q. d. cleri
 co cōcubina
 rio. z add q̄
 clericus i sa
 cris p̄stitut^o
 dicit p̄mitte
 re incestū h̄z
 glo. z bal. l. l.
 ij. C. de epi.
 z cl. z bis ad
 de bal. l. l. pa
 rētes. d̄ i ius
 vocan. z bal.
 in. c. natura
 les. si de se.
 sue. p̄trouer.
 q̄sūt an na
 tuz ex clerico
 in m̄ioribus
 p̄stituto legi
 timef p̄ sub
 sequens ma
 trimoniū. Et
 ricar. malū.
 dixit q̄ non
 qa est nat^o ex
 dānato col
 tu. l. paul. de
 sta. homi. tu
 dic̄ q̄ ibi
 p̄trabere ma
 trimoniū ab
 initio erat in
 patrio pote
 state. z iō le
 gitimatō tra
 his retro. j. e
 q̄ fil. sint leg.
 c. tāta. z ita
 z jo. an. Et
 bal. add bar.
 z voc. in. l. et
 si cōtra. C. d̄
 nup. z no. lo
 quif iō. fab.
 instit. d̄ nup.
 §. aliquādo

b **Oncu**
 c binā. vī
 cūf na
 ti. vide q̄ no
 bar. in. l. fix
 or. in prin. j.
 de adul. z ad
 de bal. i. auē.
 lz p̄ illū text.
 C. de natu.
 lib. z ibi not.
 quot regran
 tur ad licituz
 cōcubinatuz
 z bal. in. l. eā
 quā. in. xxiiij.
 col. de fidei/
 con.

De tute.
Rubrica.

c **Tutela**
 t an autē
 tutela
 cōprehenda
 tur appellati
 one cōtrac
 tuū uel nego
 ciorū. uide q̄
 dixi in. l. i. ad
 fin. post bal.
 C. si de ma
 men. poss.